

Călin Pinte

DOR DE ATHOS

Lebăda Neagră

Iași, 2024

Predoslovie

rag cititor, văd adesea, în anii din urmă, cum vizitarea Athosului începe pentru mulți într-o formă „turistică”, dar care se transformă pe cale în călătorie de închinare. Prefacerea aceasta, la Sfântul Munte, este în firescul lucrurilor, fiindcă ținta călătoriei cuiva în acest ținut se arată a fi nu descoperirea unui muzeu, ci a însuși trupului viu și funcțional al uncia dintre cele mai vechi instituții ale Bisericii Ortodoxe – monahismul ortodox. Această transformare a turistului în închinător ne-o pune înaintea scrierea de față, una nu lesne de caracterizat și de încadrat în literatura largă și cuprinzătoare ce s-a scris despre Athos în lume. Stăpânit de un lirism aparte, autorul, sensibil la tot ceea ce ochiul vede, urechea aude și inima simte, își desfășoară narațiunea căutând o împletire iscusit echilibrată între informațiile istorice sau privitoare la artă, tradiții, oameni și practici monahale întâlnite în cale, cu sensul ascuns al acestora, insesizabil privirii superficiale și adesea greu de prins în cuvinte.

Firul călătoriei autorului la Athos ni se înfățișează ca unul mistagogic. Bogăția experiențelor dobândite din întâlnirile cu monahii, din locurile văzute, din participarea la slujbele aghiorite, din închinarea și ruga înaintea Icoanelor Athosului, ne este împărtășită ca urcuș, ca trecere spre cele nepământești, ca înfiere în

obștea cea pururea rugătoare a Muntelui, a celor morți pentru lume. Prefacerea pe care autorul o pătimește adeverește cuvântul care zice că Sfântul Munte este cimitir, este mormânt, în care intri și nu mai ieși afară. Este cimitirul semințelor ce mor ca să germineze și să înflorească o altă viață.

Sfântul Munte este pentru scriitor un loc care-l impresionează foarte adânc și îl atrage iară și iară; este ceva asemănător cu moartea și învierea cea de la botez. El scrutează continuu înlăuntrul său reacțiile ce se nasc din interacțiunea cu locul și cu oamenii lui – reacții felurite, personalizate potrivit căutărilor lui.

Mișcat cu deadinsul de slujbele aghiorite, pe care le descrie cu sensibilitate, scriitorul simte parcă chemarea îngropării cu Hristos în Sfântul Mormânt athonit, iar dacă nu face, încă, pasul hotărâtor al intrării în viața monahală, dă totuși mărturia „celei mai frumoase povești de dragoste cu care s-a întâlnit”, precum însuși scrie. Cartea este, astfel, și o mărturisire înspre lumea plină de tulburare că poate exista, și există, o lume a păcii, a liniștirii, a nădejzii, a comuniunii adevărate cu Dumnezeu și cu semenii, o lume care îngroapă pământescul într-un mormânt, pentru că iubește viața ce izvorăște din el.

Deși împărțită în călătorii mărginite ca durată, de-a lungul anilor, șederea la Athos a scriitorului pare un drum fără întoarcere, ca și cum ar dori să se îngroape de bunăvoie în acest „pământ bun” capabil a scoate lăstari și „rod însutit” din sămânța finței celor ce se predau lui – sămânță vie ce ascunde într-înșea acea putere negrăită care o face să reziste procesului mortificării aducătoare de viață.

Încântătoare sunt și chipurile monahilor athoniți întâlنيți, iar dialogurile cu ei sunt o desfătare pentru minte și suflet. Călugări simpli, neînsemnați în ochii lumii, dar plămădiți cu harisma rară a cunoașterii stării căzute a omului, căreia ei înșiși sunt părtași, și care vorbesc cu îndrăzneală de puțința reală a schimbării omului prin lucrarea harului lui Hristos în el. Lângă astfel de oameni ai un sentiment adânc de liniștire și de încurajare, că nu e totul pierdut pentru lume – oameni care au primit o nouă lege, cea a dragostei, atunci când au luat să îmbrace ca „pecete a darului Duhului Sfânt” shima monahală ce are înscrisă pe ea mărturisirea biruinței IS HS NIKA.

Pentru noi, părinții prodromiți, cartea de față are și caracterul unui document ce va deveni în timp istorie. Viața de zi cu zi a Schitului, ospitalitatea, slujirea ascultărilor, slujbele, îndeletnicirile materiale, literare, artistice și duhovnicești ale monahilor, descrise în amănuntele lor văzute și nevăzute, dialogurile cu părinții Schitului, dintre care unii trecuți acum în veșnicie, datele istorice și odoarele Schitului, toate acestea întregesc în cartea de față icoana unui așezământ monahal viu, în continuitate cu trecutul lui și cu tradițiile moștenite, o candelă ce nu se stinge, icoana unei grădini a Maicii Domnului în Grădina Maicii Domnului. Nu greșim de credem că toate aceste mărturii despre Schitul Prodromului de astăzi și monahii lui, culese de ochiul sensibil și mintea ageră în a căuta ascunsurile lucrurilor a scriitorului, o raritate în lumea de astăzi, vor rămâne o frescă literară a acestui loc sfințit și a oamenilor care îi dau dăinuire.

Îl ferim, așadar, pe autor pentru căutările stăruitoare și pentru dobândirile duhovnicești de care s-a

bucurat în Grădina Maicii Domnului și pe care, potrivit propriei măsuri, le dăruiește lumii din preaplinul dragostei de a-i face pe mulți împreună părtași celor nepământești și veșnice, căci, cum Apostolul zice, nu căutăm cele ce se văd, ci cele ce nu se văd. Căci cele văzute trecătoare sunt, iar cele ce nu se văd veșnice sunt.

Arhimandritul Athanasie
Starețul Schitului românesc Prodromu
Sfântul Munte Athos

Cuprins

Predoslovie (<i>Arhimandritul Athanasie, Starețul Schitului românesc Prodrumu, Sfântul Munte Athos</i>)	7
Metafora Athos	
Gânduri la o pre-Față (<i>Părintele Constatin Necula</i>)	11
Prolog	17
Capitolul 1	
Un șirag de perle: Marea... Dohiariu... Țărmul... Xenofont...	19
Capitolul 2	
Văzduhul... Rusikon... Cerul... și un sfânt (de fapt, doi)	37
Capitolul 3	
Alte nestemate: Xiropotamu... Kareia... Cutlumuș...	53
Capitolul 4	
Învățătorul, Protaton și un inedit tovarăș de visare	73
Capitolul 5	
Trei ucenici îmbujorați de lumina lui Hristos: Pustnicul Lucian, Anahoretul Nicodim, Părintele Nicolae	91

Capitolul 6

Patru flori și tot atâtea șoapte de iubire:

Konstamonitu, Zografu, Hilandar și Esfigmenu 119

Capitolul 7

Vatoped, crăiasa de la malul mării, și *Părintele Meu* 141

Capitolul 8

Sfântul din raiul de la Colciu 179

Capitolul 9

Două garoafe și un grădinar 201

Capitolul 10

Pleoape însetate de lumină:

Mănăstirile Ivron, Caracalu, Filoteu 223

Capitolul 11

Într-un munte de credință: Schitul Lacu 237

Capitolul 12

Un izvor cu apă vie (Agheasma Sfântului Athanasie)

și o oază de spiritualitate (Marea Lavră) 249

Capitolul 13

Schitul Prodromu, un legământ de iubire cu Cerul 267

Capitolul 14

Despre puritatea harului în imagini:

o lecție de iconografie cu Părintele Matei 285

Capitolul 15

Un sfeșnic aprins în noapte: Părintele Iulian 303

Capitolul 16	
Un bibliotecar în tinda raiului, Părintele Gherasim	315
Capitolul 17	
Între cult și cultură pe Taborul athonit	369
Capitolul 18	
Florile pustiei	393
Capitolul 19	
Locuri pe unde se trece din iubire în iubire: Mănăstirile Sfântul Pavel, Dionisiu, Grigoriu și Simonos Petras	405
Capitolul 20	
Spre care casă?	439
Epilog	449